

Život jako lámání a dávání

(Henri Nouwen, Život milovaných dětí, Karmelitánské nakladatelství, Kostelní Vydří 1993)

Stát se milovaným člověkem

Ježíšův křest Mk 1,9-11: „Ty jsi můj milovaný syn, tebe jsem si vyvolil.“

Jedná se o nejdůvěrnější pravdu o každém z nás. Je ovšem těžké tento hlas zaslechnout, protože svět kolem nás je vyplněn hlasy opačnými. Člověk lehce propadá sebeodmítání, naslouchá hlasům, které jej nutí si lásku zasloužit.

Nejdůležitějším úkolem duchovního života je tedy stát se těmi, kým již jsme, milovanými Božími dětmi. Jednou z cest k tomu může být „eucharistická spiritualita“, Ježíš, milovaný syn, vzal chléb, požehnal jej, rozlámal a rozdal učedníkům se slovy: „Toto jsem já.“

Být vzat

Máme-li se stát milovanými, nejprve si musíme uvědomit, že jsme byli vzati.

„Být vzat“ zní divně, nahradme jej výrazem „být vyvolen“. Co to znamená? Někdo na nás pohlíží jako na zvláštního člověka, povšiml si mne v mé jedinečnosti, vyjádřil přání mne poznat, přiblížit se mi, milovat mne. Bůh na mne hledí z pohledu věčnosti jako na jedinečnou, zvláštní, cennou lidskou bytost. Je velkým tajemstvím, že být vyvolen neznamena, že druzí jsou odmítnuti (vyvolení není výběrové řízení). Svět kolem tvrdí opak.

Osvojit si pravdu o svém vyvolení je celoživotní úkol, náš velký duchovní boj začíná přijetím vlastního vyvolení, naše vzácnost a jedinečnost nám byla dána Bohem.

Jak se přiblížit této skutečnosti vlastního vyvolení?

- 1) demaskovat svět, který je manipulativní a lživý
- 2) hledat místa a lidi, kde se říká pravda
- 3) své vyvolení stále slavit.

Vědomé prožívání vlastního vyvolení je důležité i pro druhé: i oni si díky nám uvědomí, že jsou vyvoleni. Objevíme totiž touhu to předávat druhým, namísto abychom jim dávali najevo, že jsme lepší. Jsme-li milováni Bohem, cítíme se v bezpečí před Bohem i druhými.

Být požehnán

Jako milované děti Boží jsme požehnáni. Nu 6,24-26

Všichni požehnání potřebujeme.

Žehnat – *eulogein* – „dobře mluvit“. Potřebujeme o sobě slyšet dobré věci.

Požehnání je nejvyšší forma podpory, znamená přitakat, že druhý je milován, dát požehnání vytváří skutečnost, o níž požehnání vypovídá, dotýká se původní podstaty druhého, vyjadřuje požehnání, které na něm od věčnosti spočívá. Gn 1,28!

I Ježíš slyšel požehnání při křtu: „Ty jsi můj milovaný syn!“

Jsme snadno obětí světa, který říká pravý opak: nejsi milován, zaslouž si to, a tak mnoho lidí namísto toho trpí hlubokým pocitem prokletí.

Jak požehnání slyšet?

- 1) modlitba = způsob, jak požehnání naslouchat, naslouchat tichému hlasu „Jsi milován!“
- 2) kultivace vlastní přítomnosti = pozornosti k požehnání

Jestliže požehnání přijmeme, toužíme žehnat druhým. Požehnaný člověk se pozná podle toho, že o druhých mluví dobře, vidí na nich ty dobré věci.

Jsme-li vyvoleni, požehnání, jsme i lámání, a jen tak můžeme zlomení čelit.

Být zlomen

Každý z nás je zlomeným člověkem. Naše zlomení je viditelné, konkrétní a specifické. Jeho nejradikálnějším projevem je smrt. Je to právě naše zlomení, které zjevuje něco o tom, kdo jsme, jelikož je to něco jedinečného.

Co je to „být zlomen“? Jedná se o zkušenost vnitřního zlomení, „zlomené srdce“, bolest zlomených vztahů, pocit odmítnutí, přehlížení, osamění, zbytečnosti; nejčastěji je vyjádřeno vztahem k sexualitě, která vyjadřuje touhu po komunikaci.

Jak na zlomení odpovědět?

- 1) spřátelit se s vlastním zlomením, z obávaného nepřítele učinit přítele
- 2) podřídit zlomení požehnání

Duchovním povoláním milovaných dětí Božích je vytáhnout vlastní zlomení ze stínu kletby a postavit je do světla požehnání. Uprostřed velkého utrpení mohou současně prožívat radost, protože radost a lítost již nejsou protiklady, ale dvě strany téže touhy po plnosti milovaného života. Spřátelit se se zlomením neznamena, že bolest bude méně bolestná.

Jsme-li vyvoleni, požehnání a lámání, je to proto, abychom mohli být dáváni.

Být dáván

Jen jako lidé darování můžeme pochopit, že jsme vyvoleni, požehnání a lámání. Je to obrovské tajemství: největší naplnění života spočívá v tom, že sami sebe dáváme druhým. Naše lidství plně rozkvétá v dávání, srov. Lk 6,37n. Pravá radost je v dávání, a to objevíme, jsme-li konfrontováni se svým zlomením. Krásným výrazem touhy být dáván jeden druhému je společné jídlo.

Jak ale uskutečňovat život jako dar ve společnosti, která je orientována přesně opačně? Dvěma směry.

- 1) sebedarování v životě; naším skutečným darem není to, co máme nebo umíme, ale to, co jsme.
- 2) sebedarování ve smrti; smrt je prostředkem, jak se darovat s konečnou platností; život jako příprava na smrt jako na konečný akt darování, viz svěťci.

Toto vše, chceme-li, můžeme nazvat „eucharistickou spiritualitou“.

Žít jako ten, kdo je milován

Jestliže jsme byli vyvoleni, požehnání, zlomení a darování, jsme povoláni žít svůj život s hlubokou vnitřní radostí a mírem. Žijeme jej ve světě, který se nás snaží přesvědčit o opaku.

Jak je to tedy s druhou stranou věci, s kariérou, nadějí na úspěch a slávu, touhou se prosadit? Je to v protikladu k duchovnímu životu?

Řada lidí by to tak možná viděla, a proto by volila „alternativní“ život na venkově. Naše místo je ale možná spíš „ve městě“: jsou tu podněty, vzrušení, pohyb... svět představuje zlo jen tehdy, stanu-li se jeho otrokem.

Nejde o to opustit svět, odmítnout vlastní ambice a aspirace, nebo pohrdat penězi, prestiží a úspěchem, nýbrž držet se vlastní duchovní pravdy a žít ve světě jako někdo, kdo k němu nepatří (1K 4,10-13; 2K 4,7-18). Na dobrém jídle, přátelích a pěkných šatech není nic špatného. Všechny dobré věci, které svět nabízí, jsou tvoje, a můžeš se z nich těšit, ale to jen tehdy, uznáš-li, že jsi milované dítě Boží.

Tato pravda tě osvobodí, abys vděčně přijal krásu přírody a kultury jako znamení toho, že jsi milován. Tato pravda ti jednak umožní přijímat dary společnosti a slavit život, ale zároveň opustit to, co tě rozptyluje, mate a ohrožuje život Ducha.

Spatřuj sám sebe jako někoho, kdo byl do tohoto světa poslán. Je to divné? Je to možné jen tehdy, uvěříš-li, že jsi byl milován dříve, než tento svět povstal. To je víra! Podlehneš-li tlaku světa, abys dokázal sobě i druhým, že jsi někdo, a na konci stejně podleheš, pak tento tvůj život ve světě bude jen bojem o přežití. Chceš-li skutečně žít, nemůžeš hledat zdroj života ve světě samotném. Svět a jeho strategie ti pomohou přežít, ale nepomohou ti žít, protože svět není zdrojem ani svého vlastního života, natož tvého!

Duchovně k tomuto světu nepatříme, ale právě proto jsme do něj byli posláni. Pak čas a prostor, lidé a události, umění... to vše přestává být matné a stává se průzračným, ukazuje daleko nad sebe k místům, z nichž jsme přišli a kam jdeme.

Život je příležitostí od Boha, abychom se stali tím, kým jsme, abychom potvrdili svou vlastní, v pravdě duchovní přirozenost, osvojili si pravdu, přijali skutečnost našeho bytí a řekli ANO tomu Jedinému, který nás nazývá milovanými dětmi.

Neobsáhlé tajemství Boží je tajemství Boha, který miluje a chce být milován; říká „Ty jsi můj milovaný“, a zároveň se ptá „Miluješ mne?“ (J 21), a nabízí nesčetné možnosti, jak říci „ANO“!

Toto je duchovní život: šance říci ANO! naší vnitřní pravdě. Pak vše, co děláme (povolání, modlitba, nemoci...) se může stát odpovědí (mohu říci i NE!).

Jakmile jednou zachytíme záblesk této duchovní vize, pak spousta zásadních odlišností ztratí význam. Jsou-li bolest i radost shodnými příležitostmi říci „ano“ našemu božskému dětství, pak mají více podobností než rozdílů, stejně tak pocit samoty vs. pocit domova – obojí je výzvou k plnějšímu poznání Boha, a stejně tak život a umírání nejsou tak velkými protiklady, jak tvrdí svět, ale spíše stranami téhož tajemství Boží lásky. Žít duchovní život znamená žít život jako jednu spojenou realitu. Diabolos = ten, který rozděluje, tma x Duch = ten, který sjednocuje, světlo; duchovní život působí proti nesčetným rozdělením, vnitřním i vnějším (emoce, společenská uskupení); Duch, který nás nazývá milovanými, spojuje a vytváří jeden celek.

A tak smrt a věčný život nejsou překvapením, nýbrž zjevením plnosti toho, co jsme žili (1J 3,1-2).